

Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet

Affärsjuridik och Innovationsrätt I, 30 HP

Juridiska Institutionen

Sakkunnigutlåtande

ANGÅENDE ÅTERVINNINGSRISKER VID BETALNINGAR
FRÅN ANTOR AB TILL NORDIC FREIGHT SOLUTIONS AB

ARTA EKMAN OCH OLIWER MARTENS

UNIVERSITY OF GOTHENBURG
SCHOOL OF BUSINESS, ECONOMICS AND LAW

Innehållsförteckning

1	FRÅGESTÄLLNING	1
2	SAMMANFATTANDE BEDÖMNING	2
3	BAKGRUND OCH OMSTÄNDIGHETER	2
3.1	PARTERNA OCH AVTALSFÖRHÅLLET	2
3.2	DET EKONOMISKA HÄNDELSEFÖRLOPPET (MAJ 2025 – FEBRUARI 2026)	3
3.3	NFS:S AGERANDE	3
4	RÄTTSLIGA UTGÅNGSPUNKTER	3
4.1	ÅTERVINNING AV BETALNING ENLIGT 4 KAP. 10 § KONKURSLAGEN	3
4.2	ORDINÄRITETSBEDÖMNINGEN – LENNANDERS KRITERIER	4
4.3	ALTERNATIV GRUND: 4 KAP. 5 § KONKURSLAGEN	4
4.4	SPEDITÖRENS SÄKERHETSRÄTT ENLIGT NSAB 2015	5
5	ANALYS AV BETALNINGSTRANSAKTIONERNA	5
5.1	ANTOR AB:S EKONOMISKA STÄLLNING OCH NACKDELSREKVISITET	5
5.2	ÅTERVINNING ENLIGT 4 KAP. 10 § KONKURSLAGEN (OBJEKTIV ÅTERVINNING – TREMÅNADERSFRISTEN)	6
5.2.1	<i>Bedömt återvinningsbelopp enligt 4:10</i>	7
5.3	ÅTERVINNING ENLIGT 4 KAP. 5 § KONKURSLAGEN (SUBJEKTIV ÅTERVINNING – FEMÅRSFRISTEN)	7
5.3.1	<i>Skuldens karaktär</i>	7
5.3.2	<i>Nyanserad bedömning av avbetalningsplanen och NFS:s onda tro</i>	8
5.3.3	<i>Analys av otillbörlighet</i>	9
5.4	SÄKERHETSRÄTTENS INVERKAN PÅ VÄRDET AV NYA LEVERANSER	10
5.5	BERÄKNING AV ÅTERVINNINGSBELOPPET	11
5.5.1	<i>Nettoförbättringsmodellen</i>	12
5.5.2	<i>Renmans nettomodell med ond tro som startpunkt</i>	12
5.5.3	<i>Segmentmodellen</i>	13
5.5.4	<i>Säkerhetsjusterad bedömning</i>	13
6	SLUTSATS	14
	KÄLLFÖRTECKNING	15
	BILAGA 1	16

1 Frågeställning

Undertecknad har ombetts att som sakkunnig bedöma de insolvensrättsliga riskerna kopplade till betalningar som Antor AB ("Antor") erlagt till Nordic Freight Solutions AB ("NFS") under perioden maj 2025 till februari 2026.

Den centrala frågan för utredningen är:

Kan de betalningar som Antor erlagt till NFS under den angivna perioden bli föremål för återvinning enligt 4 kap. 10 § konkurslagen vid en eventuell konkurs i Antor AB och vilken betydelse har NFS:s säkerhetsrätt enligt NSAB 2015 för denna bedömning?

Utlåtandet behandlar inte frågan om huruvida Antor är eller kommer att försättas i konkurs, utan utgår från ett hypotetiskt scenario där konkurs inträffar i nära anslutning till den aktuella periodens slut. Analysen avgränsas till återvinning av betalning (objektiv återvinning), men berör även förutsättningarna för subjektiv återvinning enligt 4 kap. 5 § konkurslagen där så är relevant för helhetsbedömningen.

2 Sammanfattande bedömning

Vår bedömning är att det föreligger en betydande risk för återvinning av de betalningar som Antor erlagt till NFS under den aktuella perioden.

Analysen visar att NFS genom betalningarna har minskat sin kreditexponering med 4,0 miljoner kronor (från 4,8 mkr till 0,8 mkr) på övriga borgenärers bekostnad. Betalningarna har skett under en period av likviditetskris och har delvis framtvingats genom påtryckningar, vilket indikerar att de inte varit ordinära och att NFS varit i ond tro gällande Antors obestånd.

Även om NFS levererat nya varor under perioden, reducerar detta inte återvinningskravet i den omfattning som en strikt matematisk beräkning skulle visa. Detta beror på att NFS haft panträtt i det levererade godset, vilket innebär att de nya leveranserna inte tillfört konkursboet något oin-tecknat värde.

Den samlade bedömningen är att ett konkursbo med framgång skulle kunna driva en återvinningstalan mot NFS. Det uppskattade återvinningsbeloppet ligger i intervallet 2,5–3,0 miljoner kronor.

3 Bakgrund och omständigheter

3.1 Parterna och avtalsförhållandet

Antor bedriver handel med elektronikvaror. För sina logistikbehov anlitar bolaget NFS, som agerar som speditör. Samarbetet omfattar transport, tullhantering och lagring av varor.

Mellan parterna gäller Nordiskt Speditörsförbunds Allmänna Bestämmelser (NSAB 2015). Enligt dessa bestämmelser har NFS panträtt och retentionsrätt i gods som befinner sig under deras kontroll för alla fordringar som hänför sig till uppdraget, inklusive fordringar från tidigare uppdrag.

3.2 Det ekonomiska händelseförloppet (maj 2025 – februari 2026)

Under våren 2025 hamnade Antor i ekonomiska svårigheter, vilket ledde till eftersläpande betalningar till NFS. Vid periodens början (15 maj 2025) uppgick Antors skuld till NFS till 4,8 miljoner kronor.

Under den aktuella perioden har följande mönster observerats i mellanhavandena:

- **Betalningsflödet:** Antor har under perioden erlagt betalningar till NFS om totalt 5,9 miljoner kronor. Flera av dessa betalningar kan anses vara avvikande från normala fakturabetalningar. I juli och augusti 2025 skedde betalningar om totalt 1,1 miljoner kronor märkta som ”Avräkning äldre skuld”. Under senhösten (november 2025) skedde betalningar märkta ”Efter kravbrev” och ”Efter påminnelse”.
- **Varuflödet och kreditgivning:** NFS har under samma period fortsatt att leverera tjänster och varor, värdet av de nya fakturorna uppgår endast till 1,9 miljoner kronor. Detta innebär att Antors AB betalningar kraftigt överstigit värdet av de nya tjänster som levererats.
- **Skuldutveckling:** Till följd av det aggressiva betalningsflödet har Antors AB skuld till NFS minskat från 4,8 miljoner kronor i maj 2025 till 0,8 miljoner kronor i februari 2026.

3.3 NFS:s agerande

Av den finansiella informationen och betalningsspecifikationerna framgår att NFS aktivt har verkat för att minska sin kreditexponering mot Antor AB. Noteringar om ”kravbrev” och betalningar av ”äldre skuld” indikerar att NFS ställt krav på betalning av den ackumulerade skulden (backlog) som villkor för fortsatt samarbete, snarare än att enbart kräva betalning för löpande leveranser. Samtidigt har NFS haft varor i sin besittning på lagret, vilka enligt NSAB 2015 utgjort säkerhet för skulden.

4 Rättsliga utgångspunkter

4.1 Återvinning av betalning enligt 4 kap. 10 § konkurslagen

Enligt 4 kap. 10 § konkurslagen (1987:672) ska en betalning av en skuld gå åter om den skett senare än tre månader före fristdagen och har gjorts med annat än sedvanliga betalningsmedel, i förtid, eller med belopp som avsevärt försämrat gäldenärens ekonomiska ställning.¹ En sådan betalning går dock inte åter om den med hänsyn till omständigheterna kan anses som ordinär.

Bestämmelsen är objektivt utformad, vilket innebär att återvinning kan ske oberoende av om mottagaren var i god eller ond tro.² Syftet är att upprätthålla principen om likabehandling av

¹ Lennander, Gertrud, Konkurslagen: en kommentar, JUNO, kommentaren till 4 kap. 10 §.

² Prop. 1975:6 s. 135–137; Lennander, Konkurslagen: en kommentar, JUNO, kommentaren till 4 kap. 10 §.

borgenärer och förhindra att enskilda borgenärer gynnas på övrigas bekostnad under tiden närmast före en konkurs.³

4.2 Ordinärhetsbedömningen – Lennanders kriterier

Undantaget för ”ordinära” betalningar syftar till att skydda normala affärstransaktioner från återvinning. I doktrin, särskilt genom Gertrud Lennanders forskning om återvinning i konkurs, har tre centrala faktorer utkristalliserats för denna bedömning:⁴

1. *Tid*: Betalningar som sker i rätt tid, dvs. vid eller nära förfallodagen enligt avtal eller faktura, talar för ordinärhet. Betalningar som sker efter upprepade påminnelser, kravbrev eller hot om rättsliga åtgärder talar däremot starkt emot att betalningen är ordinär.⁵
2. *Belopp*: Löpande betalningar av normala driftskostnader i enlighet med parternas tidigare mönster anses typiskt sett ordinära. Betalning av ackumulerad äldre skuld i större klumpsummor avviker från detta mönster och talar emot ordinärhet.⁶
3. *Omständigheterna i övrigt*: Hit hör bland annat mottagarens kännedom om gäldenärens ekonomiska situation. Om betalningen sker under omständigheter som tyder på att borgenären aktivt försöker säkra sin fordran inför en befarad konkurs, talar detta emot ordinärhet. Det bör dock understrykas att 4 kap. 10 § är en objektiv regel, mottagarens goda tro utesluter inte återvinning, men kan vara en faktor i helhetsbedömningen av om betalningen framstår som ordinär.⁷

4.3 Alternativ grund: 4 kap. 5§ konkurslagen

Utöver den objektiva regeln i 4 kap. 10§ kan återvinning ske enligt den allmänna återvinningsregeln i 4 kap. 5§ konkurslagen. Bestämmelsen träffar rättshandlingar varigenom en borgenär på ett otillbörligt sätt gynnsats framför andra, förutsatt att gäldenären var eller genom åtgärden blev insolvent.⁸

Till skillnad från 4 kap. 10§ innehåller 4 kap. 5§ ett subjektivt rekvisit: Återvinning förutsätter att den som företog rättshandlingen med gäldenären kände till eller borde ha känt till såväl insolvensen som de omständigheter som gjorde rättshandlingen otillbörlig.⁹

I förevarande fall aktualiseras 4 kap. 5§ som en alternativ grund för det fall att betalningarna skulle anses ordinära enligt 4 kap. 10§. Frågan blir då om mottagaren kände till eller borde ha

³ Lennander, ”Återvinning i konkurs”, 4 uppl. 2013, s. 208.

⁴ Martinson, *Femton förmögenhetsrättsliga forskningsresultat*, 2018, s. 197 f.

⁵ Lennander, Konkurslagen: en kommentar, JUNO, kommentaren till 4 kap. 10 § under rubriken ”Betalning i förtid”; NJA 1987 s. 872.

⁶ Lennander, Konkurslagen: en kommentar, JUNO, kommentaren till 4 kap. 10 §.

⁷ Lennander, Konkurslagen: en kommentar, JUNO, kommentaren till 4 kap. 10 § under rubriken ”Ordinär betalning”.

⁸ Konkurslagen 4 kap. 5 §; Lennander, Konkurslagen: en kommentar, JUNO, kommentaren till 4 kap. 5 §.

⁹ Ibid.

känt till gäldenärens insolvens samt de omständigheter som gjorde betalningarna otillbörliga vid betalningstillfällena.¹⁰

4.4 Speditörens säkerhetsrätt enligt NSAB 2015

Enligt ”Nordiskt Speditörsförbunds Allmänna Bestämmelser” (NSAB 2015) §14 har speditören panträtt och retentionsrätt i gods som är under speditörens kontroll. Säkerhetsrätten omfattar inte bara fordringar hänförliga till det specifika godset, utan även ”alla övriga fordringar på uppdragsgivaren härrörande från uppdrag” – en så kallad kopplad säkerhetsrätt.¹¹

Högsta domstolen fastslog i NJA 2022 s. 574 att NSAB 2015 utgör handelsbruk i speditions- och logistikbranschen. Detta innebär att bestämmelserna gäller mellan parterna även utan uttrycklig hänvisning, såvida inte särskilda förhållanden föranleder annat.¹²

Det är dock av avgörande betydelse att skilja mellan förmånsrätt i gods och skydd mot återvinning av betalning. NJA 2022 s. 574 avgjorde frågan om speditörens rätt att vid konkurs få betalt ur gods som speditören har i sin besittning (förmånsrätt enligt 4 § 3 p. förmånsrättslagen). Domen tog inte ställning till frågan om kontanta betalningar som erlagts före konkurs kan återvinnas enligt 4 kap. 10 § konkurslagen.¹³

Vidare förutsätter panträtten enligt NSAB 2015 § 14 att godset är ”under speditörens kontroll”. När gods lämnas ut till uppdragsgivaren upphör speditörens besittning och därmed panträtten i det utlämnade godset.¹⁴

5 Analys av betalningstransaktionerna

5.1 Antor AB:s ekonomiska ställning och nackdelsrekvisitet

En förutsättning för återvinning enligt 4 kap. 10 § konkurslagen är att betalningen gjorts med belopp som avsevärt försämrat gäldenärens ekonomiska ställning.¹⁵ Av den finansiella informationen framgår att Antor under den aktuella perioden haft en kassalikviditet under 100 procent och varit beroende av löpande intäkter och krediter för att fullgöra sina betalningsförpliktelser.¹⁶ Dessa omständigheter indikerar att bolaget befunnit sig i eller nära ett tillstånd av insolvens.¹⁷

¹⁰ Jfr Martinson, Femton förmögenhetsrättsliga forskningsresultat, 2018, s. 184 ff.; Lennander, Konkurslagen: en kommentar, JUNO, kommentaren till 4 kap. 5 §.

¹¹ NSAB 2015 § 14; NJA 2022 s. 574 p. 15.

¹² NJA 2022 s. 574 p. 34–35; Heidbrink, SvJT 2023 s. 140.

¹³ NJA 2022 s. 574 p. 1; jfr Martinson, Femton förmögenhetsrättsliga forskningsresultat, 2018, s. 147 ff. angående objektet för återvinning.

¹⁴ NSAB 2015 § 14; NJA 2022 s. 574 p. 7; Morgell, Förmånsrättslag (1970:979) 4 §, JUNO, under rubriken 3.2.1.

¹⁵ Konkurslagen 4 kap. 10 §; jfr Lennander, Konkurslagen: en kommentar, JUNO, kommentaren till 4 kap. 10 §.

¹⁶ Se ”Bilaga 1, Tabell 2”.

¹⁷ Jfr Konkurslagen 1 kap. 2 § 2 st.; se även Lennander, Konkurslagen: en kommentar, JUNO, kommentaren till 1 kap. 2 §.

Under perioden maj 2025 till februari 2026 har Antor erlagt totalt 5,9 miljoner kronor till NFS.¹⁸ Detta har resulterat i att skulden till NFS reducerats från 4,8 miljoner kronor till 0,8 miljoner kronor.¹⁹ En likviditetsavtappning av denna storleksordning, där drygt 80 procent av den ingående skulden till en enskild borgenär minskat under en period av likviditetskris måste anses utgöra en avsevärd försämring av den ekonomiska ställningen.²⁰

Nackdelsbedömningen ska göras ur borgenärskollektivets perspektiv.²¹ Att NFS genom betalningarna fått täckning för sina fordringar innebär inte att betalningarna saknat nackdel för övriga borgenärer.²² Tvärtom har de övriga borgenärernas utsikter till utdelning försämrats i motsvarande mån då likvida medel, som annars hade ingått i konkursboet, försvunnit från bolaget.²³

5.2 Återvinning enligt 4 kap. 10 § konkurslagen (Objektiv återvinning – tremånadersfristen)

Enligt 4 kap. 10 § konkurslagen kan betalningar som skett senare än tre månader före fristdagen (dagen för konkursansökan) återvinnas om de inte kan anses som ordinära. Vid en antagen fristdag den 13 februari 2026²⁴ omfattar återvinningsfristen betalningar som skett från och med den 14 november 2025.²⁵

Under denna period har Antor AB erlagt följande betalningar till NFS:²⁶

5 december 2025	400 000 kr (Delbetalning)
19 december 2025	350 000 kr (Extra betalning före årsskifte)
16 januari 2026	600 000 kr (Delbetalning)
30 januari 2026	450 000 kr (Delbetalning)
13 februari 2026	500 000 kr (Delbetalning)

Totalt belopp inom fristen: 2 300 000 kr.

Vid en prövning av betalningarnas ordinärhet enligt 4 kap. 10 § framträder följande mönster:

1. Den tydligt icke-ordinära betalningen (19 december): Betalningen om 350 000 kr är i underlaget noterad som "Extra betalning före årsskifte". Att göra en extra betalning utanför ordinarie förfallodagar och utanför den löpande planen, särskilt i ett läge av

¹⁸ Se "Bilaga 1, Tabell 2 och 3".

¹⁹ Se "Bilaga 1, Tabell 1".

²⁰ Jfr Lennander, 2013, s. 252 ff.; Lennander, Konkurslagen: en kommentar, JUNO, kommentar till 4 kap. 10 §.

²¹ Jfr Lennander, 2013, s. 100; se även prop. 1975:6 s. 135.

²² Jfr NJA 1978 s. 194; Lennander, Konkurslagen: en kommentar, JUNO, kommentaren till 4 kap. 5 §.

²³ Jfr Renman, Återvinning enligt 4 kap konkurslagen, 2 uppl. 2013, s. 130.

²⁴ Den 13e februari används som exempel då bolagets kontrollbalansräkning beräknas vara slutgiltig och bolaget behöver ta ett beslut om fortsatt drift.

²⁵ Konkurslagen 4 kap. 10 §; jfr 4 kap. 2 § om fristdagen; Lennander, 2013, s. 74–78.

²⁶ se "Bilaga 1, Tabell 2".

likviditetskris, är ett typexempel på en betalning som inte är ordinär. Denna betalning bedöms med mycket hög sannolikhet vara återvinningsbar.²⁷

2. Betalningarna i januari 2026 (1 050 000 kr): Under januari erlade Antor AB betalningar om drygt 1 miljon kronor. Det kan invändas att dessa skedde enligt en avbetalningsplan, vilket typiskt sett talar för ordinäritet.²⁸ Emellertid måste detta vägas mot att avbetalningsplanen i sig var en extraordinär åtgärd föranledd av tidigare betalningssvårigheter. Vidare översteg betalningarna kraftigt värdet av de nya tjänster som levererades under samma period (100 000 kr). Att under en period av insolvens betala av gammal skuld i en takt som vida överstiger den löpande verksamhetens behov talar mot att betalningarna ska anses ordinära.
3. Övriga betalningar: Betalningarna den 5 december och 13 februari följer mönstret för delbetalningar. Även om dessa bidragit till att tömma bolaget på likviditet, är de svårare att angripa isolerat under 4 kap. 10§ om de följt en uppgjord plan.²⁹

5.2.1 Bedömt återvinningsbelopp enligt 4:10

Den omedelbara och mest påtagliga återvinningsrisken enligt denna paragraf utgörs av den extra betalningen i december samt januaribetalningarna, totalt 1 400 000 kr. Det bör dock noteras att samtliga betalningar inom fristen (2,3 mkr) löper risk om domstolen finner att avbetalningsplanen i sig inte var ordinär givet bolagets insolvens.

5.3 Återvinning enligt 4 kap. 5 § konkurslagen (Subjektiv återvinning – femårsfristen)

För betalningar som skett mer än tre månader före fristdagen dvs. före den 14 november 2025 krävs att återvinning sker enligt den allmänna regeln i 4 kap. 5§ konkurslagen. Bestämmelsen förutsätter att rättshandlingen var otillbörlig, att gäldenären var eller blev insolvent, samt att mottagaren kände till eller borde ha känt till insolvensen och de omständigheter som gjorde rättshandlingen otillbörlig.³⁰

5.3.1 Skuldens karaktär

En avgörande utgångspunkt för bedömningen är den ingående skuldens karaktär. Flera omständigheter talar entydigt för att skulden om 4,8 miljoner kronor utgör ackumulerade förfallna leverantörsskulder ("backlog") snarare än en beviljad finansiell kredit:

- NFS är ett expeditions- och logistikföretag som tillhandahåller tjänster mot faktura, inte ett kreditinstitut.
- Betalningarna i juli – augusti 2025 är i underlagen uttryckligen noterade som "Avräkning äldre skuld", vilket indikerar betalning av förfallna fakturor.

²⁷ Jfr Lennander, Konkurslagen: en kommentar, JUNO, kommentaren till 4 kap. 10 §.

²⁸ Jfr NJA 1982 s. 135; Lennander, 2013, s. 252 ff.

²⁹ Jfr Lennander, 2013, s. 260–262.

³⁰ Konkurslagen 4 kap. 5 §; jfr Lennander, 2013, s. 162 ff.

- En avbetalningsplan har upprättats i efterhand, vilket typiskt sett sker när en gäldenär inte kunnat fullgöra betalningar i rätt tid.

Denna karaktärisering är av central betydelse eftersom betalning av gammal, förfallen skuld under en period av likviditetskris avviker från ordinära affärstransaktioner och indikerar både otillbörlighet och ond tro hos mottagaren.³¹

5.3.2 Nyanserad bedömning av avbetalningsplanen och NFS:s onda tro

Vid bedömningen av NFS:s vetskap (ond tro) om insolvensen bör en distinktion göras mellan upprättandet av avbetalningsplanen och efterföljande händelser. Det kan visserligen argumenteras för att NFS redan vid upprättandet av planen i maj 2025 borde ha insett att Antor AB var insolvent. En mer återhållsam tolkning, som beaktar affärslivets behov av lojalitet och samverkan, är dock att affärspartners bör ha ett visst utrymme att ingå uppgörelser för att rädda en långvarig relation utan att detta per automatik medför ond tro i återvinningshänseende.³²

I sådana relationer gäller enligt fast rättspraxis en oskriven lojalitetsplikt som kan motivera uppgörelser även när en part befinner sig i ekonomiska svårigheter.³³ Lagstiftarens avsikt med det subjektiva rekvisitet i 4 kap. 5 § var att skydda borgenärer som i god tro försöker hjälpa en gäldenär ur sådana svårigheter.³⁴

Enligt vår tolkning är en förutsättning för att en avbetalningsplan ska kunna betraktas som ett legitimt räddningsförsök dock att planen är utformad så att den ger gäldenären en rimlig möjlighet att återfå betalningsförmåga. En objektiv indikator på detta är att kassalikviditeten återställs till över 100 procent, vilket är den gängse insolvensgränsen.³⁵ Om borgenären inte vidtar åtgärder för att säkerställa detta, trots att det hade varit kommersiellt rationellt i ett räddningsscenario – talar det starkt för att det verkliga syftet var att minska den egna kreditexponeringen snarare än att rädda gäldenären. Ett sådant agerande är svärförenligt med god tro, särskilt när det leder till att borgenärskollektivets egendomsmassa minskar.³⁶

Denna tolerans för affärslivets legitima räddningsförsök förutsätter dock att planen följs när den väl applicerats. När Antor AB misslyckades med att följa planen, vilket föranledde betalningen ”Efter påminnelse” den 20 juni 2025, förändrades bevisläget radikalt:

1. Kvalificerad insikt: En påminnelse rörande en löpande faktura kan ha administrativa förklaringar. En påminnelse rörande en amortering på en redan förfallen skuld under en räddningsplan signalerar däremot omedelbart att räddningsförsöket misslyckats.

³¹ Jfr Lennander, 2013, s. 204 ff.

³² Jfr. Wickman – Nackdelsrekvisitet vid Återvinning, 2001, s. 44f

³³ NJA 2017 s. 203 (Kravmjölken) p. 15–17; se även prop. 1975:6 s. 146–147.

³⁴ Prop. 1975:6 s. 146–147; jfr Lennander, Återvinning i konkurs, 4 u. 2013, s. 166–167.

³⁵ Jfr konkurslagen 1 kap. 2 § 2 st. om insolvens.

³⁶ Jfr Lennander, 2013, s. 165 ff.; NJA 1978 s. 194 angående när ond tro uppstår.

2. Definitiv vetskap: För en borgenär i NFS:s situation måste den första betalningspåminnelsen på den överenskomna planen utgöra en definitiv bekräftelse på att gäldenären saknar förmåga att betala. Från och med den 20 juni 2025 måste NFS anses ha haft full insikt om Antors ekonomiska obestånd.

Därmed är samtliga betalningar efter detta datum, inklusive de stora beloppen i juli och augusti, mottagna i ond tro.³⁷

5.3.3 Analys av otillbörlighet

Att en borgenär med vetskap om gäldenärens obestånd tilltvingar sig betalning av betydande belopp för äldre skulder (backlog) strax före en konkurs eller under en period av bestående insolvens anses i praxis som otillbörligt. Genom att NFS via påtryckningar (kravbrev och påminnelser) utverkat betalning har NFS gynnats på övriga borgenärers bekostnad.³⁸

Tillämpningsområdet för 4 kap. 5 § omfattar alla rättshandlingar inom fem år före fristdagen. Detta innebär att paragrafen fångar upp två kategorier av betalningar i detta fall:

1. Betalningar utanför tremånadersfristen (Primärt objekt): De transaktioner som tidsmässigt faller utanför det objektiva återvinningsområdet i 4 kap. 10 § måste angripas med denna bestämmelse:

20 juni 2025	550 000 kr ("Efter påminnelse")
18 juli 2025	500 000 kr ("Avräkning äldre skuld")
15 augusti 2025	600 000 kr ("Avräkning äldre skuld")
7 november 2025	550 000 kr ("Efter kravbrev")

Summa: 2 200 000 kr

2. Betalningar inom tremånadersfristen (Subsidiärt objekt): Även de betalningar som skett efter den 14 november 2025 (totalt 2 300 000 kr, se avsnitt 5.2) omfattas av 4 kap. 5 §. Detta är särskilt relevant för de betalningar som domstolen mot förmodan skulle bedöma som "ordinära" enligt 4 kap. 10 § (t.ex. för att de formellt följt en avbetalningsplan). En betalning kan vara ordinär men ändå otillbörlig om den sker under sådana omständigheter att borgenären otillbörligt gynnats, exempelvis genom att systematiskt tömma bolaget på likviditet under en insolvensperiod.³⁹

Sammanfattande bedömning av ansvar, det föreligger det en stark grund för återvinning enligt 4 kap. 5 § konkurslagen. Rekvisiten avseende insolvens, otillbörlighet och ond tro bedöms vara uppfyllda för samtliga betalningar som erlagts från och med den 20 juni 2025. Detta innebär att NFS bär risken för återbetalning av de medel som bolaget tillgodogjort sig under denna period. Hur återvinningsbeloppets storlek ska fastställas, genom addition av enskilda transaktioner eller genom beräkning av nettoförbättringen analyseras i avsnitt 5.5.

³⁷ Jfr NJA 1978 s. 194; Lennander, 2013, s. 165.

³⁸ Jfr Martinson, Femton förmögenhetsrättsliga forskningsresultat, 2018, s. 191 ff. angående avsikt att gynna.

³⁹ Jfr Lennander, 2013, s. 165; Martinson, 2018, s. 184 ff.

En distinktion av principiell betydelse bör här uppmärksammas. Bedömningen av nackdel och bedömningen av otillbörlighet är separata rekvisit som inte nödvändigtvis leder till samma slutsats, och de bör analyseras var för sig.

I nackdelshänseende har vi ovan, med stöd i avsnitt 5.4, konstaterat att NFS inte kan tillgodoräkna sig värdet av nya varuleveranser som läkning av betalningarna. Skälet är att den kopplade panträtten enligt NSAB 2015 § 14 innebär att varorna omedelbart belastades med säkerhet för samtliga NFS:s fordringar, inklusive de äldre, varför boet inte tillfördes något fritt värde. I ett nackdelsperspektiv kan alltså inte varuleveranser och kreditökning räknas dubbelt, generalpantens konstruktion gör leveranserna icke-läkande.

Frågan om otillbörlighet är emellertid en annan. Otillbörlighet enligt 4 kap. 5 § konkurslagen tar sikte på om borgenären otillbörligt gynnats på andras bekostnad, dvs. om denne skott sig utan att ge något i utbyte. I den mån en betalning avser ett specifikt godsparti och utlöstes just i samband med att NFS lämnade ut det godset, kan det argumenteras att den underliggande transaktionen, betalt mot gods är balanserad i ekonomisk mening. Om godsvärdet vid utlämningstillfället åtminstone motsvarade den betalning NFS erhöll för det specifika partiet, är det svårt att beteckna transaktionen som otillbörlig: borgenären har inte skott sig, utan fått betalt för en motprestation av motsvarande värde.

Detta resonemang förtjänar dock en reservation. Situationen är en annan beträffande de betalningar som avsett ackumulerad "backlog" dvs. äldre skulder utan koppling till ett specifikt godsparti som samtidigt utlämnades. Dessa betalningar saknar den balanserade motprestationsstruktur som ovan beskrivits, och otillbörlighetsrekvisitet framstår där som mer uppenbart uppfyllt. Sammantaget innebär distinktionen att otillbörlighetsbedömningen bör göras transaktionsvis och med beaktande av huruvida det aktuella godspartiets värde stod i rimlig proportion till den betalning som krävdes ut.

5.4 Säkerhetsrättens inverkan på värdet av nya leveranser

En central fråga vid beräkningen av återvinningskravets storlek är huruvida de betalningar som Antor AB erlagt har "läkts" genom att NFS därefter tillhandahållit nya tjänster och tagit emot nytt gods för transport och lagring. Enligt den i doktrin etablerade segmentmodellen bör återvinning av en betalning reduceras med värdet av den nya kredit, i form av varor eller tjänster som borgenären tillfört gäldenären efter betalningen men före konkursen.⁴⁰ Modellens underliggande logik är att en sådan ny kredit tillför konkursboet ett värde som kompenserar borgenärskollektivet för den likviditet som försvann genom den tidigare betalningen. Segmentmodellen förutsätter emellertid att den nya krediten tillför boet ett fritt värde, det vill säga ett värde som övriga borgenärer teoretiskt kan tillgodogöra sig.⁴¹

I förevarande fall måste segmentmodellen tillämpas med beaktande av NFS:s säkerhetsrätt. Som konstaterat enligt NJA 2022 s. 574 innebär hänvisningen till NSAB 2015 att speditören har en så kallad kopplad panträtt i allt gods som står under dennes kontroll, vilken säkrar

⁴⁰ Martinson, 2018, s. 157 ff.

⁴¹ Jfr Martinson, 2018, s. 197 f.; jfr Lennander, 2013, s. 260–262.

samtliga fordringar som speditören har mot uppdragsgivaren.⁴² Panträttens kopplade karaktär innebär att säkerheten inte är begränsad till fordringar hänförliga till det specifika godset, utan omfattar även äldre fordringar från tidigare uppdrag.

Panten som kvalitativt hinder för läkning Denna säkerhetsrättsliga struktur medför att nya leveranser inte kan anses uppfylla segmentmodellens krav på fri kreditgivning, av tre skäl:

1. Omedelbar belastning: Nytt gods omfattades omedelbart av den kopplade panträtten i samma ögonblick som det kom under NFS:s kontroll. NFS gav därigenom inte en ny osäkrad kredit, bolaget bytte i praktiken endast ut säkerhetsobjektet.⁴³
2. Ingen ny risk: Detta innebar att NFS inte tog någon ny kreditrisk vid leveransen. Den fundamentala premissen för läkning enligt segmentmodellen, att borgenären genom den nya krediten utsätter sig för en risk som korresponderar mot den betalning denne mottagit, var därmed inte uppfylld.⁴⁴
3. Inget tillfört värde för boet: Eftersom det nya godset omedelbart belastades med panträtt upp till det fulla värdet av NFS:s samlade fordran, tillfördes konkursboet inget oin-tecknat övertvärde. Det fria värde som krävs för att en kompensation enligt segmentmodellen skall anses ha skett uteblev.⁴⁵

Att under dessa omständigheter tillåta avräkning för värdet av nya varuleveranser skulle innebära ett dubbelgynnande av NFS: bolaget skulle dels få behålla kontantbetalningen för en äldre, i praktiken osäkrad fordran, dels erhålla full säkerhet i det nya godset. Det är därför vår bedömning att segmentmodellens läkningsverkan inte kan utsträckas till att omfatta varuleveranser som omedelbart beläggs med panträtt till förmån för den mottagande borgenären.

Slutsats för beräkningen, av detta följer att beräkningen av återvinningsbeloppet bör baseras på det faktiska kassaflödet, erlagda betalningar minus värdet av de transporttjänster som NFS utfört och som Antor AB faktiskt konsumerat, utan avdrag för varuvärdet.

Skulle en domstol mot förmodan anse att varuleveranser ändå kan ha en läkande verkan, måste bevisbördan ligga på NFS att visa att de vid varje enskilt betalningstillfälle var fullt säkerställda. Om lagervärdet vid ett betalningstillfälle understeg den totala skulden, innebar betalningen en amortering av en osäkerställd kredit (blankokredit), vilket under alla omständigheter är återvinningsbart.⁴⁶

5.5 Beräkning av återvinningsbeloppet

Utifrån den rättsliga analysen av betalningarnas karaktär (avsnitt 5.2–5.3) och säkerhetsrättens inverkan (avsnitt 5.4) kan återvinningsrisken beräknas enligt tre etablerade modeller som

⁴² NJA 2022 s. 574 p. 35; NSAB 2015 § 14.

⁴³ Jfr NJA 2022 s. 574 p. 13–14.

⁴⁴ Jfr Martinson, 2018, s. 157 ff.

⁴⁵ Jfr Martinson, 2018, s. 158 ff.

⁴⁶ Jfr NJA 1937 s. 351; Renman, Återvinning enligt 4 kap konkurslagen, 2013, s. 171.

utgör riskintervallets ytterligheter. Därefter görs en samlad bedömning av det sannolika utfallet.

5.5.1 Nettoförbättringsmodellen

(Maximal risk): 4 000 000 kr enligt denna modell, som har stöd i doktrin för situationer av löpande kontokreditförhållanden, betraktas rättshandlingen som en helhet under den relevanta perioden. Modellen jämför borgenärens riskexponering vid periodens början med exponeringen vid konkursutbrottet.⁴⁷

- Ingående skuld (maj 2025): 4 800 000 kr
- Utgående skuld (februari 2026): 800 000 kr
- Nettoförbättring: 4 000 000 kr

Argumentet för denna nivå är att NFS, genom att utnyttja sin maktposition, systematiskt har minskat sin riskexponering med över 80 procent under en period av insolvens, vilket skett på övriga borgenärers bekostnad.

5.5.2 Renmans nettomodell med ond tro som startpunkt

Enligt Renmans beräkningsmodell skall nettoförbättringen inte beräknas från hela den relevanta perioden, utan från den tidpunkt då borgenären kan anses ha varit i ond tro om gäldenärens insolvens.⁴⁸ Modellen bygger på principen att en borgenär som i god tro tar emot betalningar inte bör drabbas av återvinning, men att nettogynnandet skall beräknas från den tidpunkt där borgenärens vetskap om obeståndet etableras. Startpunkten för beräkningen förskjuts härigenom framåt i tiden.

Som framgår av bedömningen i avsnitt 5.3 måste NFS anses ha fått definitiv insikt om Antors obestånd senast vid den tidpunkt då Antor misslyckades med att följa avbetalningsplanen, vilket föranledde påminnelsen den 20 juni 2025. Vid denna tidpunkt uppgick NFS:s fordran till cirka 4 590 000 kr.⁴⁹ Vid periodens slut uppgick fordran till 800 000 kr.

Tillämpas Renmans modell med den 20 juni 2025 som startpunkt erhålls följande:

- Skuld vid ond tro-tidpunkten (juni 2025): 4 590 000 kr
- Utgående skuld (februari 2026): 800 000 kr
- Nettoförbättring från ond tro-tidpunkten: 3 790 000 kr

Även med denna mer konservativa ansats, som beaktar att den första betalningen om 450 000 kr eventuellt skedde innan NFS:s onda tro kunde fastställas, kvarstår således en betydande

⁴⁷ Jfr Renman, Återvinning enligt 4 kap konkurslagen, 2013, s. 171.

⁴⁸ Renman, Återvinning enligt 4 kap konkurslagen, 2 uppl. 2013, s. 130 ff.

⁴⁹ 4 800 000 kr ingående skuld minus betalningen den 27 maj om 450 000 kr, plus den nya fakturan om 240 000 kr.

återvinningsrisk. Skillnaden mellan de två modellerna utgör 210 000 kr och avspeglar den osäkerhet som föreligger avseende den exakta tidpunkten för NFS:s vetskap.

Det kan emellertid inte uteslutas att en domstol skulle bedöma att NFS:s onda tro förelåg redan vid upprättandet av avbetalningsplanen i maj 2025. Att en borgenär ingår en särskild uppgörelse avseende förfallna skulder kan, beroende på omständigheterna, anses förutsätta insikt om att gäldenären inte förmår betala på ordinarie sätt.⁵⁰ Om denna tidigare tidpunkt läggs till grund för bedömningen, omfattas även den första delbetalningen om 450 000 kr av återvinningskravet. I ett sådant scenario sammanfaller utfallet av Renmans modell med den renodlade nettoförbättringsmodellen, vilket resulterar i ett återvinningsbart belopp om 4 000 000 kr.⁵¹

5.5.3 Segmentmodellen

Denna modell isolerar de specifika återvinningsbara betalningarna och medger avdrag för värdet av nya krediter (leveranser) som tillförts boet efter varje betalning.⁵² Om man strikt tillämpar denna modell på de betalningar som identifierats som icke-ordinära eller otillbörliga och räknar av värdet på de efterföljande leveranserna, reduceras återvinningskravet.

Den matematiska ”hårda kärnan” av betalningar som inte följts av motsvarande nya leveranser (nettoförlust i respektive segment) uppgår till drygt 1,1 miljoner kronor. Detta utgör golvet för risken om en domstol skulle bortse från säkerhetsrättens inverkan.

5.5.4 Säkerhetsjusterad bedömning

Som konstaterades i avsnitt 5.4 ger en strikt tillämpning av segmentmodellen en missvisande bild eftersom NFS hade kopplad panträtt i det inkommande godset.⁵³ Det saknas i gällande rätt en explicit beräkningsmodell som i detalj reglerar hur värdet av en säkerställd motprestation ska kvantifieras vid tillämpning av segmentmodellen. En strikt matematisk tillämpning riskerar dock att ge ett orimligt resultat där NFS gynnas dubbelt (både genom betalning och genom ny säkerhet), vilket inte beaktar den reella förmögenhetsförflyttning som skett till nackdel för borgenärskollektivet.⁵⁴

En ytterligare faktor av relevans för beräkningens precision är frågan om varuvärderingens reliabilitet. De varuvärden som anges i Bilaga 1, Tabell 4 utgör deklarerade värden enligt frakthandlingar. I ett insolvensrättsligt sammanhang är detta en utgångspunkt, men inte nödvändigtvis ett slutvärde. Det realvärde som NFS kan tillgodogöra sig vid realisation av panten beror på om realisationen sker inom ramen för en fortsatt rörelse (där kommersiella priser uppnås) eller i ett tvångsförsäljningsscenario (där priset typiskt understiger marknadsvärde). Eftersom utlåntagandet avser ett hypotetiskt konkursscenario, dvs. det sannolika värde en konkursförvaltare kan extrahera ur godset är det metodologiskt korrekt att ifrågasätta

⁵⁰ Jfr Lennander, Återvinning i konkurs, 4 uppl. 2013, s. 165 ff.; jfr NJA 1978 s. 194

⁵¹ Jfr Renman, 2013, s. 130 ff.; Martinson, 2018, s. 167 ff.

⁵² Jfr Martinson, 2018, s. 157 ff.

⁵³ Jfr NJA 2022 s. 574; NSAB 2015 § 14.

⁵⁴ Jfr Martinson, 2018, s. 197 f. om kravet på fritt värde.

om de deklarerade varuvärdena fullt ut reflekterar den säkerhetsmassa NFS faktiskt förfogar över. Frågan saknar ett givet svar och beror på godsets karaktär, men osäkerheten bör redovisas som en processrisk i det fall parterna tvistar om pantens värde inför domstol.

Det är därför sannolikt att en domstol, inom ramen för den fria bevisprövningen och en allmän skälighetsbedömning,⁵⁵ skulle finna det motiverat att inte medge full avräkning för de nya leveranserna. En sådan bedömning skulle utgå från att de nya leveranserna, till följd av panträtten, hade ett reducerat värde för det allmänna borgenärskollektivet jämfört med fria tillgångar.

Slutsats avseende beräkningen: Det är därmed sannolikt att en domstol skulle landa i ett belopp som ligger mellan de två ytterligheterna (segmentmodellens 1,1 Mkr och nettoförbättringens 4,0 Mkr). En säkerhetsjusterad bedömning indikerar ett återvinningsbart belopp i intervallet 2,5–3,0 miljoner kronor, då detta belopp speglar att NFS genom betalningarna bytt en osäker fordran mot säkra kontanter utan att tillföra boet motsvarande fria tillgångar.

6 Slutsats

Antor AB har under perioden maj 2025 till februari 2026 erlagt betalningar till NFS om totalt 5,9 miljoner kronor, vilket reducerat skulden från 4,8 miljoner kronor till 0,8 miljoner kronor. Denna kraftiga skuldnedtrappning har skett under en period då Antor AB varit insolvent eller i farozonen för insolvens.

De betalningar som skett inom tremånadersfristen (efter den 14 november 2025), särskilt den extra betalningen i december och de omfattande betalningarna i januari, bedöms vara icke-ordinära och därmed återvinningsbara enligt 4 kap. 10 § konkurslagen.

Betalningarna dessförinnan, vilka avsett ”äldre skuld” (backlog) och erlagts efter påtryckningar och kravbrev, bedöms vara otillbörliga. Då NFS genom dessa påtryckningar och den upprättade avbetalningsplanen haft insikt om Antors obestånd, är dessa betalningar återvinningsbara enligt 4 kap. 5 § konkurslagen.

Samlad riskbedömning NFS:s invändning om att de nya leveranserna ”läkt” skadan (enligt segmentmodellen) kan inte godtas fullt ut. Eftersom NFS erhållit panträtt i det nya godset har leveranserna inte tillfört konkursboet motsvarande fria värde. En domstol skulle sannolikt finna det oskäligt att NFS får tillgodoräkna sig både betalningen och den nya säkerheten fullt ut.

Vid en samlad bedömning, där hänsyn tas till både den strikta nettoförbättringen (4,0 Mkr) och den osäkerhet som följer av panträttens fluktuerande värde, uppgår den reella återvinningsrisken för NFS till 2,5–3,0 miljoner kronor.

⁵⁵ Jfr NJA 2017 s. 9 om uppskattning av skada; RB 35:5.

Källförteckning

Förarbeten

Prop. 1975:6 med förslag till konkurslag m.m.

Rättsfall

NJA 1937 s. 351.

NJA 1978 s. 194.

NJA 1982 s. 135.

NJA 1987 s. 872.

NJA 2017 s. 9.

NJA 2017 s. 203.

NJA 2022 s. 574.

Litteratur

Heidbrink, Jakob, "Speditörens panträtt och handelsbruk – en kommentar till NJA 2022 s. 574", *Svensk Juristtidning* 2023.

Lennander, Gertrud, "*Återvinning i konkurs*", 4 uppl., Norstedts Juridik, Stockholm 2013.

Lennander, Gertrud, Konkurslagen: en kommentar, JUNO (nedladdad 2026-02-02).

Martinson, Claes, "*Femton förmögenhetsrättsliga forskningsresultat*", Norstedts Juridik, Stockholm 2018.

Morgell, Daniel, Förmånsrättslag (1970:979). En kommentar, JUNO (löpande uppdaterad).

Renman, Hans, "*Återvinning enligt 4 kap. konkurslagen*", 2 uppl., Norstedts Juridik, Stockholm 2013.

Wickman, Magnus, Nackdelsrekvisitet vid återvinning, Iustus, Uppsala 2001.

Övrigt material

Bilaga 1 (Tabell 1–4).

Bilaga 1

Tabell 1 – Balansförhållanden

Ingående skuld per 2025-05-15:	4 800 000 kr
Nya fordringar (transporter/lager m.m.) under perioden:	1 900 000 kr
Summa att betala under perioden:	6 700 000 kr
Betalningar från Antor under perioden:	5 900 000 kr
Utgående skuld per 2026-02-02:	800 000 kr
Skulden har minskat med 4 000 000 kr.	

Tabell 2 – Antors betalningar till NFS

Datum	Belopp (kr)	Betalningsreferens	Notering
2025-05-27	450 000	ANT-250527-01	Delbetalning enligt avbetalningsplan
2025-06-20	550 000	ANT-250620-02	Efter påminnelse
2025-07-18	500 000	ANT-250718-03	Avräkning äldre skuld
2025-08-15	600 000	ANT-250815-04	Avräkning äldre skuld
2025-09-12	450 000	ANT-250912-05	Delbetalning
2025-10-10	500 000	ANT-251010-06	Delbetalning
2025-11-07	550 000	ANT-251107-07	Efter kravbrev
2025-12-05	400 000	ANT-251205-08	Delbetalning
2025-12-19	350 000	ANT-251219-09	Extra betalning före årsskifte
2026-01-16	600 000	ANT-260116-10	Delbetalning
2026-01-30	450 000	ANT-260130-11	Delbetalning
2026-02-13	500 000	ANT-260213-12	Delbetalning
Summa	5 900 000		

Tabell 3 – NFS fordringar på Antor under perioden

Fakturanr	Fakturadatum	Tjänst/underlag	Period	Belopp (kr)	Status vid 2026-02
NFS-2025-061	2025-06-03	Sjöfrakt + terminalhantering (2 containrar)	Maj 2025	240 000	Betald
NFS-2025-072	2025-07-03	Lagerhyra + plock/pack	Juni 2025	120 000	Betald
NFS-2025-085	2025-08-05	Sjöfrakt + tullservice (3 containrar)	Juli 2025	310 000	Betald
NFS-2025-092	2025-09-02	Terminalavgifter + demurrage	Aug 2025	180 000	Betald
NFS-2025-103	2025-10-03	Lagerhyra + distribution (butikskedjor)	Sep 2025	130 000	Betald
NFS-2025-114	2025-11-04	Flygfrakt (bränskande påfyllnad)	Okt 2025	420 000	Betald
NFS-2025-122	2025-12-02	Sjöfrakt + omlastning	Nov 2025	260 000	Betald
NFS-2026-011	2026-01-05	Lagerhyra + inventerings-/hanteringsavgift	Dec 2025	140 000	Delvis betald (60 000 kvar)
NFS-2026-023	2026-01-20	Hantering + inrikes distribution	Jan 2026	100 000	Obetald
Summa				1 900 000	160 000 kr av detta kvar obetalt

Tabell 4 – Varor som NFS lämnat över till Antor under perioden

* Deklarerat varuvärde enligt frakthandlingar.

Datum för utlämning/leverans	Godsslag	Omfattning	Varuvärde (kr)
2025-05-22	Smarta hem-tillbehör (hubbar/sensorer)	18 pallar	1 800 000
2025-06-11	Laddare/kablar/powerbanks	22 pallar	2 100 000
2025-07-02	Småelektronik (hörlurar/BT-högtalare)	15 pallar	1 600 000
2025-07-29	Tillbehör (skärmskydd/fodral)	30 pallar	1 900 000
2025-08-27	Router/mesh-enheter	14 pallar	1 700 000
2025-10-08	Säsongsvolym (julkampanj: presentelektronik)	26 pallar	2 400 000
2025-11-18	Reservdelar/returflöden (RMA)	12 pallar	1 500 000
2025-12-09	Smarta belysningsenheter	16 pallar	1 800 000
2026-01-21	Kampanjvaror (Q1: ljud & mobilaccessorier)	20 pallar	2 000 000
2026-01-29	Blandad påfyllnad (tillbehör, småelektronik)	13 pallar	1 650 000
Summa			18 450 000